

Intellectual Capital Management in Islamic Azad University

مدیریت سرمایه فکری در مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی

Fattah Nazem¹

دکتر فتاح ناظم^۱

تاریخ دریافت: ۸۹/۱۰/۱۴ تاریخ پذیرش: ۸۹/۱۱/۲۷

Abstract:

The main purpose of the present study is to investigate the intellectual capital management in different zones of Islamic Azad University (IAU). The population consisted of all the employees of the IAU branches out of which 998 were selected using stratified random sampling method. The Bentis's (1997) Intellectual capital questionnaire was administered. The results of on-way ANOVA and LSD test showed that there is a significant difference between intellectual capital management indexes in different IAU zones. The average index of intellectual capital management in zone 3 is larger than the ones in zones 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, and 13. The index in zone 4 is larger than that in 2; zone 5 is larger than 1, 2, 4, 6, 12, and 13; the index in zone 7 is larger than the ones in 1, 2, 4, 6, 12, and 13 but smaller than the rest of the zones; zone 8 is larger than 1, 2, and 6 but smaller than the rest of the zones; 9 is larger than 1, 2, 4, 6, 8, 12, and 13 but smaller than other zones; this index in zone 10 is larger than that in zones 1, 2, 4, 6, 12, and 13 but smaller than other zones; zone 11 is larger than 2 and 6; zone 12 is larger than 2 and 6 and finally the index in zone 13 is larger than that in zone 2.

چکیده:

هدف اساسی پژوهش حاضر بررسی مدیریت سرمایه فکری در مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی است. جامعه آماری این پژوهش را تمام کارکنان واحدهای جامع، بسیار بزرگ و بزرگ واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی تشکیل می دهند. با روش نمونه گیری تصادفی مرحله ای و طبقه بندی تعداد ۹۹۸ نفر از کارکنان واحدهای مختلف دانشگاه آزاد اسلامی انتخاب شدند. ابزار سنجش عبارت از پرسش نامه مدیریت سرمایه فکری بنتیس (۱۹۹۷) است که بر روی کارکنان اجرا شد. نتایج تحلیل واریانس یکطرفه و آزمون پیگردی LSD نشان داد که: ۱- بین مدیریت سرمایه فکری دانشگاه آزاد اسلامی به تفکیک منطقه تفاوت معنادار وجود دارد، ۲- میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری منطقه ۳ از مناطق ۱، ۲، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۳ کوچکتر است. منطقه ۴ از منطقه ۲ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. منطقه ۵ از مناطق ۱، ۲، ۴، ۶، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰.

کلید واژه ها: مدیریت سرمایه فکری^۱، دانشگاه آزاد اسلامی

Keywords: Intellectual capital Management, Islamic Azad University

1-Associate Professor, Islamic Azad University, Roudehen Branch (E-mail: f_nazem@yahoo.com)

۱- دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، گروه علوم تربیتی، رودهن، ایران. f_nazem@yahoo.com

مقدمه

مدیریت و رهبری از ارکان هر سازمان و جامعه است در بین انواع مدیریت ها، مدیریت دانشگاه ها از جایگاه ویژه ای برخوردار است. اگر آموزش عالی در هر جامعه در شمار مهم ترین مسائل هر جامعه به شمار آید، مدیریت دانشگاه ها نیز با همان منطق، جایگاه مهمی در بهسازی و شکوفایی جامعه دارد. از طرف دیگر اگر مدیران آموزش عالی یک جامعه دارای دانش، مهارت و تعهد لازم باشند بدون تردید نظام آموزش عالی نیز از بهره وری بالایی برخوردار خواهد بود. یکی از تجربیات موفق در عرصه آموزش عالی در ایران تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی است. این پدیده به عنوان الگویی موفق از آموزش عالی غیردولتی است و به جرأت می توان گفت که طی این مدت کوتاه از آغاز فعالیت خود سهمی برابر با مراکز آموزش عالی دولتی با قدمتی حدود ۳ برابر خود در زمینه تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآزموده دارد.

امروزه حرکت به سمت اقتصاد دانش پایه منجر به تغییر پارادایم حاکم اقتصاد صنعتی شده است به گونه ای که می توان شاهد پدیداری اقتصادی مبتنی بر اطلاعات و دانش بود اساس و بنیان این اقتصاد بر محور سرمایه فکری استوار است. در رابطه با سرمایه های فکری تاکنون تعاریف گوناگون ارائه شده است که در ادامه به برخی از آنها اشاره شده است:

- ۱- سرمایه فکری یک موجودیت پیچیده و گریزان است. اما زمانی که کشف شود و مورد استفاده قرار گیرد سازمان را قادر می سازد تا با منبعی جدید، در محیط رقابت کند (بنتیس، ۱۹۹۶).
- ۲- سرمایه فکری حاصل جمع دانش اعضای یک سازمان و تبدیل کاربرد عملی دانش اعضای سازمان است (روس و همکاران، ۱۹۹۷).
- ۳- سرمایه فکری تفاوت میان ارزش بازاری یک شرکت و هزینه جایگزینی دارایی های آن است (سیتارامان، ۲۰۰۲).
- ۴- سرمایه فکری به مجموعه منحصر به فردی از منابع مشهود و نامشهود شرکت اطلاق می شود (گوپتا، ۲۰۰۱).

۵- سرمایه فکری، مواد فکری^۲ از قبیل دانش و اطلاعات و مالکیت (دارایی) معنوی^۳ و تجربه است که باعث ایجاد ثروت می شوند و هنوز تعریف جهان شمولی برای آن وجود ندارد (استوارت، ۱۹۹۷).

امروزه مدیریت سرمایه های فکری، سازمان را به موفقیت های بیشتری در افق های آینده بازارهای رقابتی خواهد رساند (برنان، ۲۰۰۰). محوریت دیدگاه ادوینسون و مالون (۱۹۹۷) بر اهمیت سرمایه فکری در سازمان، ویژگیهای کلیدی، سنجه ها و رویکردهای مدیریتی این سرمایه استوار است. برپایه این نظر، استقرار نظام مدیریت سرمایه فکری در سازمان مهمترین قدم در توسعه سامانه اکتساب ارزش و پشتیبانی از این ارزش، از خلال این سرمایه است. به طور قطع، مدیریت مناسب سرمایه فکری منجر به تولید ارزش پنهان برای سازمان خواهد شد به باور بسیاری از نظریه پردازان و پژوهشگران حوزه سرمایه فکری یکی از نشانه های موفقیت هر سازمان در میزان توانایی مدیریت سازمان در تبدیل ظرفیت های نامشهود ارزش بالقوه به دارایی های نامشهود با ارزش بالفعل است. یکی دیگر از مهم ترین جنبه هایی که مورد توجه نظریه پردازان و پژوهشگران قرار گرفته است توجه به جنبه های سرمایه اجتماعی به عنوان یکی از مؤلفه های مؤثر در تشکیل سرمایه فکری در سازمان است. سرمایه فکری را می توان بسته ای دانشی تشکیل شده از مجموعه منابعی نامشهود و پنهان، اصول، فرهنگ، الگوهای رفتاری، قابلیت، شایستگی ها، ساختارها، ارتباطات، فرآیندها و پردازش های منجر به دانش یا منتج از آن به حساب آورد (ادوینسون و مالون، ۱۹۹۷). محوریت دیدگاه لیف ادوینسون و میشل مالون (۱۹۹۷) بر اهمیت سرمایه فکری در سازمان، ویژگی های کلیدی، سنجه ها و رویکردهای مدیریتی این سرمایه استوار است. بر پایه این نظر، استقرار نظام مدیریت سرمایه فکری در سازمان مهم ترین قدم در توسعه سامانه اکتساب ارزش و پشتیبانی از این ارزش، از خلال این سرمایه است. زیر مؤلفه های سرمایه فکری از دیدگاه ادوینسون و مالون (۱۹۹۷) عبارتند از: سرمایه انسانی، سرمایه مشتری، سرمایه ساختاری (۱- سرمایه سازمانی ۲- سرمایه فرآیندی ۳- سرمایه نوآوری).

امروزه سرمایه‌های فکری به عنوان یک دارایی راهبردی برای عملکرد سازمانی و افزایش رقابت پذیری سازمان‌ها شناخته می‌شوند (گرنیت، ۱۹۹۷؛ روس و همکاران، ۱۹۹۷). طبق نظرات روس و همکاران (۲۰۰۳) و مار و همکاران (۱۹۹۷)، مدیریت سرمایه‌های فکری شامل موارد زیر است:

(الف) شناسایی سرمایه‌های فکری کلیدی که باعث تحقق عملکرد راهبردی سازمان می‌گردد.

(ب) تجسم و به تصویر کشاندن مسیرها و تحولات خلق ارزش^۴ سرمایه‌های فکری در سازمان.

(ج) اندازه‌گیری تحولات ناشی از سرمایه‌های فکری در عملکرد.

(د) پرورش و خلق^۵ سرمایه‌های فکری کلیدی با استفاده از فرایندهای مدیریت دانش.

(ه) گزارش دهی خارجی و داخلی عملکرد بررسی اثر سرمایه‌های فکری بر عملکرد سازمانی و کسب مزیت رقابتی.

استوارت (۱۹۹۹) اثبات کرد که سرمایه فکری از طریق سرمایه مشتری به سرمایه مالی تبدیل می‌شود. رشد سرمایه مشتری متکی بر حمایت سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و نتیجه تحقیق و توسعه است. براساس نظریه لو (۲۰۰۰) امروزه به جای آن که دارایی‌های فیزیکی بخش اعظم ارزش بازاری یک شرکت را تشکیل بدهد، دارایی‌های نامشهود مثل نوآوری‌ها، علامت تجاری و میزان آموزش این نقش را بر عهده دارند. در گرداگرد جهان شناخت و به کارگیری بیشتر سرمایه فکری به شرکت‌ها در جهت کارآمدتر، مؤثرتر و نوآورتر شدن و در نتیجه بالا رفتن عملکرد کمک شایانی می‌کند. کارول و تانسی (۲۰۰۱) برای اثبات این مدعا تحقیقاتی در شرکت اینتل انجام دادند. آنها دریافتند که موفقیت تجاری اینتل به خاطر توانایی آن در استفاده از سرمایه فکری برای حفظ و توسعه مزیت رقابتی بوده که از این طریق بازگشت‌های عظیمی را برای سهامدارانش به ارمغان آورد (جن کو و پنگ، ۲۰۰۴).

جمالی (۲۰۱۰) در پژوهش خود دریافت که بین میزان سرمایه فکری در دانشگاه‌های دولتی و خصوصی در ایران تفاوت وجود دارد و در مطالعات خود پی برد که

سرمایه انسانی شامل دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های کارکنان، سرمایه انسانی شامل قابلیت ترکیبی کارکنان یک سازمان که در حل مسائل کسب و کار به کمک سازمان می‌آیند، سرمایه ساختاری شامل تمام مواردی که از کارکنان سازمان (سرمایه انسانی) پشتیبانی می‌کند می‌باشد که به سه مؤلفه، سرمایه سازمانی، سرمایه فرآیندی و سرمایه نوآوری تقسیم می‌شود. سرمایه سازمانی عبارت است از سامانه‌ها و فلسفه سازمان که با هدف به کارگیری قابلیت‌های پیاده‌سازی به کار می‌روند. سرمایه فرآیندی شامل تکنیک‌ها، رویه‌ها و برنامه‌هایی که برای پیاده‌سازی و ارتقای سامانه‌های خدمت‌رسانی و توزیع کالا به کار می‌رود و سرمایه نوآوری متشکل از دارایی‌های مرتبط با مالکیت فکری و زیرساخت‌های نامشهود است. مالکیت فکری به نوبه خود شامل مواردی چون حقوق و امتیازات انحصاری مثل کپی‌رایت و نام تجاری است و زیرساخت‌های نامشهود تمامی استعدادها و فلسفه‌ای که سازمان بر مدار آنها استوار است را شامل می‌شود. سرمایه مشتری نیز عبارت است از قوت و پایداری روابط با مشتریان که بر این اساس رضایت مشتریان، تکرار معاملات، رشد مالی و میزان حساسیت قیمت می‌تواند به عنوان شاخص‌هایی برای سرمایه مشتری در نظر گرفته شود.

مار و همکارانش در سال ۲۰۰۳ در مقاله‌ای تحت عنوان «چرا سازمان‌ها سرمایه‌های فکری خود را اندازه‌گیری می‌کنند» به طور مشروح به ذکر دلایل اندازه‌گیری سرمایه فکری پرداخته‌اند. آنها با مرور و بازبینی سیستماتیک ادبیات سرمایه فکری، پنج دلیل اساسی را برای این موضوع بیان نمودند:

- ۱- کمک به سازمان‌ها در جهت تنظیم راهکارها.
 - ۲- ارزیابی اجرای راهکارها.
 - ۳- کمک به اتخاذ تصمیمات گسترش و تنوع سازمان.
 - ۴- استفاده از نتایج اندازه‌گیری سرمایه فکری به عنوان مبنایی برای جبران خدمات.
 - ۵- ابلاغ معیارهای مربوط به سرمایه فکری به سهامداران و ذی‌نفعان خارجی.
- در ادامه هر یک از این دلایل به طور عمیق‌تر مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش را کلیه کارکنان دانشگاه آزاد اسلامی مناطق مختلف تشکیل می دهد که در سال ۱۳۸۸ در واحد دانشگاهی متبوع به کار مشغول بودند. به منظور برآورد حداقل حجم نمونه از فرمول کوکران $n = \frac{z^2 \sigma^2}{d^2}$ استفاده شد. با توجه به حداقل نمونه مورد نیاز که ۹۹۸ نفر برآورد شده است پرسشنامه مدیریت سرمایه فکری روی گروه کارکنان اجرا شد. به منظور انتخاب نمونه مورد نیاز از روش تصادفی مرحله ای و طبقه ای استفاده شد.

ابزار پژوهش

برای سنجش مدیریت سرمایه فکری از پرسشنامه بنتیس (۱۹۹۷) استفاده شد که دارای ابعاد سرمایه انسانی (سؤال های ۵۲، ۴۹، ۴۶، ۴۳، ۴۲، ۳۹، ۳۸، ۳۵، ۳۳، ۳۲، ۳۱، ۲۵، ۲۲، ۱۹، ۱۵، ۱۲، ۹، ۷، ۵، ۲) سرمایه ساختاری، (سؤال های ۳، ۴، ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۲۰، ۲۱، ۲۷، ۲۸، ۴۰، ۴۱، ۴۷ و ۴۸) و سرمایه مشتری رابطه ای، (سؤال های، ۳۶، ۲۹، ۳۰، ۲۴، ۲۳، ۱۸، ۱۱، ۱۷، ۱۰، ۶، ۱) است و سطح $\alpha = 0/95$ به دست آمده است.

یافته ها

در این پژوهش از تعداد آزمودنی ها ۵۶۹ نفر مرد، ۳۸۱ نفر زن هستند. ۲۵۳ نفر سابقه زیر ۵ سال، ۳۳۴ نفر سابقه ۶ تا ۱۰ سال، ۳۶۴ نفر سابقه ۱۱ سال به بالا دارند. ۲۰۱ نفر دیپلم و فوق دیپلم، ۵۶۹ نفر لیسانس، ۱۷۸ نفر فوق لیسانس و بالاتر هستند. ۱۹۵ نفر مجرد و ۷۳۶ نفر متأهل هستند.

نمره سرمایه انسانی در دانشگاه های خصوصی کمتر از میانگین اما سرمایه ساختاری در سطح خوبی قرار دارد اما در دانشگاه های دولتی نمره سرمایه انسانی و مشتری (رابطه ای) از حد میانگین بالاتر بوده است. یی وها وارد (۲۰۱۰) در گزارش خودشان اعلام کردند که میزان سرمایه فکری در دانشگاه های انگلستان کم است. پژوهش سونیر (۲۰۰۸) نشان داد که میان سرمایه فکری در بخش های سنتی در شرکت های امریکایی در سال ۲۰۰۴ افزایش بیشتری نسبت به سال ۲۰۰۰ داشته است و این افزایش در بین ۷۸ شرکت برجسته بوده است، در پژوهش دیگری که توسط زانگ (۲۰۰۵) انجام شد میزان سرمایه فکری در شرکت های نرم افزاری کانادایی را کمتر از بقیه شرکت ها در آن کشور گزارش داده است. علاوه بر آن امکانات آبی سیکرا (۲۰۰۸) نشان داد که بین میزان سرمایه فکری در بین شرکتهای سریلانکایی و سنگاپوری تفاوت وجود دارد و دلیل آن چارچوب ادراکی متفاوت در بین این کشورها بوده است. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی مدیریت سرمایه های فکری در مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی است.

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش از نوع تحقیقات زمینه یابی است.

جامعه آماری، نمونه و روش انتخاب نمونه

جدول ۱- مدیریت سرمایه فکری و ابعاد آن در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی

مدیریت سرمایه فکری	سرمایه انسانی	سرمایه ساختاری	سرمایه رابطه ای	
۱۶۵/۶۱۱۰	۶۴.۲۰۲۴	۴۳/۵۵۱۴	۵۴/۶۶۴۰	میانگین
۱۶۸	۶۵	۴۴	۵۵	میانه
۱۶۹	۶۵	۴۵	۶۴	نما
۳۰/۳۰۳۴۸	۱۰/۸۴۹۶۱	۸/۷۳۲۷۹	۱۰/۹۴۰۰۱	انحراف معیار
۰ / ۴۱۶	۰ / ۲۴۷	۰ / ۲۷۰	۰ / ۵۰۰	کجی
۰ / ۱۸۴	۰ / ۱۲۵	۰ / ۱۸۵	۰ / ۱۲۲	کشیدگی
۷۳	۳۰	۱۸	۱۸	حداقل نمره
۲۴۱	۹۶	۶۳	۸۲	حد اکثر نمره
۱۲۶۰۳۰	۵۴۵۷۲	۳۷۲۸۰	۴۷۶۶۷	نمره کل

با ۱۶۵/۶۱۱ می باشد. با توجه به مقدار انحراف معیار، توزیع متغیر نمره های "مدیریت سرمایه فکری" در حدود ۳۰/۳ در اطراف میانگین پراکنده شده اند. بنابراین نمره های "مدیریت سرمایه فکری" ۹۵ درصد از افراد را می توان مساوی یا بزرگتر از ۱۳۵/۳۱ و کوچکتر یا مساوی ۱۹۵/۹۱ برآورد کرد. در مجموع مدیریت سرمایه فکری و سه شاخص آن در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی از توزیع نرمال برخوردارند. سؤال پژوهش: آیا بین مدیریت سرمایه فکری در مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی تفاوت وجود دارد؟

مطابق جدول ۱ شاخص های مرکزی و پراکندگی، پایین ترین نمره «مدیریت سرمایه فکری» متعلق به کسانی است که نمره ۷۳ را کسب کرده اند و بالاترین نمره متعلق به کسانی است که نمره ۲۴۱ را کسب کرده اند و نمره کل آن ۱۲۶۰۳۰ می باشد. بنابراین، دامنه توزیع نمرات برابر با ۱۶۸ نمره می باشد. نمره مدیریت سرمایه فکری بیشترین افراد برابر با ۱۶۹ می باشد. نمره مدیریت سرمایه فکری نیمی از پاسخگویان مساوی یا کمتر از ۱۶۸ و نیمی دیگر بیش از آن نمره می باشد. متوسط نمره "مدیریت سرمایه فکری" نمونه آماری برابر

جدول ۲- مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
بین گروهی	۱۴۲۶۶۹/۴۴۰	۱۲	۱۱۸۸۹/۱۲۰	۱۶/۰۱۷	۰/۰۰۰
درون گروهی	۵۵۵۲۳۹/۴۲۸	۷۴۸	۷۴۲/۲۹۹		
جمع	۶۹۷۹۰۸/۸۶۷	۷۶۰			

دانشگاه آزاد اسلامی تفاوت معناداری وجود دارد. بنابراین برای مشخص شدن تفاوت ها از پس آزمون L.S.D استفاده می کنیم.

با توجه به F محاسبه شده (۱۶/۰۱) و سطح معناداری (۰/۰۰۰) در جدول ۲ می توان قضاوت کرد که بین میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق

جدول ۳- نتایج آزمون L.S.D

سطح معناداری $P \leq 0/05$	اختلاف میانگین MD	از مناطق	میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری منطقه
/0060	14/03(*)	6	1
/0000	35/28(*)	1	3
/0000	47/33(*)	2	
/0000	28/22(*)	4	
/0010	14/37(*)	5	
/0000	49/31(*)	6	
/0190	12/68(*)	7	
/0000	22/29(*)	8	
/0310	10/82(*)	9	
/0070	12/91(*)	10	
/0000	23/86(*)	11	
/0000	26/53(*)	12	
/0000	28/51(*)	13	
/0000	19/11(*)	2	4
/0000	21/09(*)	6	
/0000	20/91(*)	1	5
/0000	32/96(*)	2	
/0020	13/86(*)	4	
/0000	34/95(*)	6	
/0080	12/17(*)	12	
/0050	14/14(*)	13	
/0000	22/60(*)	1	7
/0000	34/65(*)	2	
/0050	15/55(*)	4	
/0000	36/64(*)	6	
/0120	13/86(*)	12	
/0070	15/83(*)	13	
/0040	12/99(*)	1	8
/0000	25/04(*)	2	
/0000	27/03(*)	6	
/0000	24/46(*)	1	9

/۰۰۰۰	۳۶/۵۱(*)	۲	
/۰۰۱۰	۱۷/۴۰(*)	۴	
/۰۰۰۰	۳۸/۴۹(*)	۶	
/۰۲۶۰	۱۱/۴۷(*)	۸	
/۰۰۲۰	۱۵/۷۱(*)	۱۲	
/۰۰۱۰	۱۷/۶۹(*)	۱۳	
/۰۰۰۰	۲۲/۳۸(*)	۱	۱۰
/۰۰۰۰	۳۴/۴۳(*)	۲	
/۰۰۲۰	۱۵/۳۲(*)	۴	
/۰۰۰۰	۳۶/۴۱(*)	۶	
/۰۰۶۰	۱۳/۶۳(*)	۱۲	
/۰۰۳۰	۱۵/۶۰(*)	۱۳	
/۰۰۲۰	۲۳/۴۷(*)	۲	۱۱
/۰۰۰۰	۲۵/۴۶(*)	۶	
/۰۰۰۰	۲۰/۸۰(*)	۲	۱۲
/۰۰۰۰	۲۲/۷۸(*)	۶	
/۰۰۱۰	۱۸/۸۲(*)	۲	۱۳

بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۴ کوچکتر است

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۵ از مناطق منطقه ۱ ($P \leq 0/05$) $(MD=32/96 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۲ $(MD=20/91 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۴ $(MD=13/86 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۶ $(MD=34/95 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۲ $(MD=12/17 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۳ $(MD=14/14 P \leq 0/05)$ (بزرگتر است و برعکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۵ کوچکتر است).

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۷ از مناطق منطقه ۱ $(MD=22/6 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۲ $(MD=34/65 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۴ $(MD=15/55 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۶ $(MD=36/64 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۲ $(MD=13/86 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۳ $(MD=15/83 P \leq 0/05)$ (بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۷ کوچکتر است).

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی نشان می دهد منطقه ۱ از منطقه ۶ ($MD=14/30 P \leq 0/05$) بزرگتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۳ از مناطق منطقه ۱ $(MD=35/28 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۲ $(MD=47/33 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۴ $(MD=28/22 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۵ $(MA=14/37 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۶ $(MD=49/31 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۷ $(MD=12/68 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۸ $(MD=22/29 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۹ $(MD=10/82 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۰ $(MD=12/92 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۱ $(MD=23/86 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۲ $(MD=26/53 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۱۳ $(MD=28/51 P \leq 0/05)$ بزرگتر است و برعکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۳ کوچکتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۴ از منطقه ۲ $(MD=21/09 P \leq 0/05)$ ، منطقه ۶ $(MD=19/11 P \leq 0/05)$

تفاوت وجود دارد و میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری منطقه ۳ از مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۳ کوچکتر است. منطقه ۴ از منطقه ۲ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. منطقه ۵ از مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. منطقه ۷ از مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۸ و ۱۳ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. منطقه ۸ از مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. منطقه ۹ از مناطق ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ بزرگتر است و از سایر مناطق کوچکتر است. نتایج پژوهش جمالی (۲۰۱۰) نشان داد که بین میزان سرمایه فکری در دانشگاه های دولتی و خصوصی تفاوت وجود دارد. در پژوهش دیگری که توسط یی وهاوارد (۲۰۱۰) انجام شد، مشخص گردید که میزان سرمایه فکری در دانشگاه های کشور انگلستان کم می باشد و سونیر (۲۰۰۸) نیز در پژوهش دریافت که میزان سرمایه فکری شرکت های آمریکایی در سال ۲۰۰۴ در مقایسه با سال ۲۰۰۰ افزایش یافته است در ضمن پژوهش زانگ (۲۰۰۵) نشان داد که میزان سرمایه فکری شرکتهای نرم افزاری در کشور کانادا از بقیه شرکت ها کمتر است. علاوه بر آن، بین میزان سرمایه فکری شرکتهای در کشورهای سریلانکو و سنگاپور مطابق پژوهش آبی سیکرا (۲۰۰۸) تفاوت وجود دارد.

نیاز به مدیریت و رهبری در همه زمینه های فعالیت اجتماعی، امری محسوس و حیاتی است منابع انسانی و مادی بدون هدایت و رهبری لایق، روبه کاهش و نابودی می رود اما در این میان مدیران آموزش عالی به عنوان اداره کنندگان، یا مسوولان سازمان ها و واحدهای دانشگاهی عامل اصلی تعیین کننده آماده سازی و تأمین نیروی انسانی دیگر نهادهای تولیدی و خدماتی در جامعه هستند. بدون شک پیشرفت های جدید در عرصه زندگی بشر از طریق مدیریت سرمایه فکری حاصل شده است. جامعه امروز پیوسته دچار تحول و دستخوش دگرگونی

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۸ از مناطق منطقه ۱ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 12/99)$ ، منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 27/03)$ ، منطقه ۶ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 25/04)$ بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۸ کوچکتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۹ از مناطق منطقه ۱ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 24/46)$ ، منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 36/51)$ ، منطقه ۴ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 17/40)$ ، منطقه ۶ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 38/49)$ ، منطقه ۸ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 11/47)$ ، منطقه ۱۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 15/71)$ ، منطقه ۱۳ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 17/69)$ بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۹ کوچکتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۰ از مناطق منطقه ۱ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 22/38)$ ، منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 34/43)$ ، منطقه ۴ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 15/32)$ ، منطقه ۶ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 26/41)$ ، منطقه ۱۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 13/63)$ ، منطقه ۱۳ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 15/60)$ بزرگتر است و بر عکس سایر مناطق ذکر شده به همان اندازه از منطقه ۱۰ کوچکتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۱ از مناطق منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 23/47)$ ، منطقه ۶ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 25/46)$ بزرگتر است.

میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۲ از مناطق منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 22/78)$ ، منطقه ۶ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 20/8)$ بزرگتر است. میانگین نمره مدیریت سرمایه فکری به تفکیک مناطق دانشگاه آزاد اسلامی منطقه ۱۳ از منطقه ۲ ($P \leq 0/05$)، $(MD= 18/82)$ بزرگتر است.

بحث و نتیجه گیری

یافته پژوهش حاضر آن است که بین مدیریت سرمایه فکری مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی

Bontis, N. (1998). Intellectual capital: An exploratory study that develops measures and models. *Management Decision*, 36(2), 63-76.

Bontis, N. (1996). There's a price on your head: Managing intellectual capital strategically. *Lvey Business Journal* (formerly Business Quarterly), Summer, 40-47.

Chen, G. P. & Pheng Lim, K. (2004). Disclosing intellectual capital in company annual reports evidence from Malaysia. *Journal of Intellectual Capital*, 5(3), 500-510.

Edvinsson, L., & Malone, M. S. (1997). *Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding its hidden brainpower.* New York, NY: Harper Business.

Grant, R. M. (1997). The knowledge-based view of the firm: Implications for management for management practice. *Long Range Planning*, 30(3), 450-454.

Gröjer, J. & Johanson, U. (1996). Human resource costing and accounting. Stockholm: Joint Industrial Safety Council.

Gupta, O. (2001). Mergers and acquisitions through an intellectual capital perspective. *Journal of Intellectual Capital*, 2(3), 297-309.

Jamali, R. (2010). Measuring and comparing of intellectual capital in the public and private universities an Iranian context. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 1(9), 88-103.

Lev, B. (2001). *Intangibles: Management, measurement, and reporting.* Washington, DC: Brooking Institution Press.

Marr, B. (2004). Measuring and benchmarking intellectual capital. *Benchmarking: An International Journal*, 11(6), 559-570.

Roos, G. Roos, J. Edvinsson, L. & Dragonetti, N. C. (1997). *Intellectual capital: Navigating in new business landscape.* NY: New York University Press.

Seetharaman, A. (2002). Intellectual capital accounting and the reporting in knowledge economy. *Journal of Intellectual Capital*, 13(2), 128-148.

Stewart, T. A. (1997). *Intellectual capital: The new wealth of organizations.* New York, NY: Doubleday/Currency.

است برای زیستن در چنین محیط متغیر و بی ثباتی مدیریت سرمایه فکری در سازمانها ضرورتی حتمی است. از این رو برای سازمان های امروزی طراحی سنجه ها و شاخص های مرتبط با سنجش سرمایه فکری و توسعه آن از اهمیت زیادی برخوردار است. در واقع سرعت بالای تغییرات اجتماعی و محیط کسب و کار ، امروزه دانش را به عنوان موتور محرک جدید و پرتوان ، توسعه سازمانی قلمداد کرده است امروزه به موفقیت سازمان ها بیشتر ازدریچه نوآوری دامنه دار هر سازمان توجه می شود و امروزه مدیریت سرمایه های فکری، سازمان را به موفقیت های بیشتری در افق های آینده بازارهای رقابتی خواهد رساند (برنان، ۲۰۰۰). بنابراین با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهاد می شود که با سازوکارهای کارآمدمدیریتی و آموزش های مناسب نسبت به مدیریت بهتر سرمایه فکری در مناطق مختلف دانشگاه آزاد اسلامی به ویژه در واحدهایی از مناطق که میزان مدیریت سرمایه فکری پایین تر از بقیه واحدهاست توجه و اقدام بیشتری صورت گیرد.

یادداشت ها:

- 1- Intellectual capital management
- 2- Intellectual Material
- 3- Intellectual Property
- 4-Value Creation Pathways and Transformations
- 5- Cultivating

منابع

Abeysekera, I. (2008). Intellectual capital disclosure trends: Singapore and Sri Lanka, *Journal of Intellectual capital*, 9(4), 723-737.

Yi, A., & Howard, D. (2010). Intellectual capital disclosure in Chinese (mainland) companies. *Journal of Intellectual Capital*, 11(3), 326-347.

Bezhan, I. (2010). Intellectual capital reporting at UK universities. *Journal Intellectual Capital*, 11(2), 179-207.

Bernman, N. (2000). Intellectual capital: Current issues and policy implications. *Journal of Intellectual Capital*, 3(1), 206-240.

Sonnier, B. M. (2008). Intellectual capital disclosure by traditional U.S. companies: A longitudinal assessment. *Journal of Accounting Organizational Change*, 4(1), 67-80.

Zhang, Z. X. (2005). *Disclosure of intellectual capital by public trade software firms* [M.P.A. dissertation] Canada, University of Waterloo.